

SUMMARY

In summer 1990 and spring 1992 the line of settling by Marsh Tit *Parus palustris* and Willow Tit *Parus montanus* was being studied by the author and his associates. Their research confirmed that while the first species inhabits lower situated forests, the second one prefers higher situated woods. Indeed, no Willow Tit was found below the altitude of about 750 m at Pohorje, and no Marsh Tit above the altitude of 850 m, while in the zone stretching between the altitudes of 750 m and 850 m, both species (N = 39) were recorded.

POVZETEK

Avtor je s sodelavci proučeval višinsko naseljenost močvirske in gorske sinice na Pohorju. Ugotovil je, da močvirska sinica naseljuje tamkajšne gozdove do višine približno 750 m nad morjem in gorska sinica od višine približno 850 m nad morjem navzgor. V vmesnem pasu je bilo opaziti predstavnice obeh vrst (N = 39).

Milan Vogrin, Hotinja vas 164/a, 62312 Orehova vas

Opazovanje španskega kupčarja *Oenanthe hispanica* ob Cerkniskem jezeru

Observation of Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica* at Lake Cerknica

Primož KMECL, Karin RIŽNER

OKOLIŠČINE OPAZOVANJA

Španskega kupčarja sva na Cerkniskem jezeru opazovala 5. 4. 1992 pri cerkvi v Gorenjem jezeru. Ura je bila šest popoldne, vreme pa že ves dan spremenljivo, oblačno, pihal je močan jugovzhodnik z orkanski sunki. Občasno je deževalo, temperatura je bila okoli 10° C.

Kupčarja sva najprej splašila že na cesti, nato pa se je spreletaval po drevesih v sadovnjaku pri cerkvi. Ko sva se mu zaradi fotografiranja preveč približala, je odletel med sosednje kmetije.

OPREDELJEVANJE VRSTE IN PODVRSTE

Pogled na neznano ptico, ki sva jo splašila, naju je na začetku precej zbežgal. Ko pa sva se nekaj metrov naprej ustavila in premislila o vsem, kar sva videla, sva se brez obotavljanja odločila za španskega kupčarja *Oenanthe hispanica*. Opazovana ptica je bila kontrastno

črno-bela, belina pa se ji je na hrbtu vlekla od glave do repa; bela barva je imela izrazit kremast nadah. Po vtisu sva jo uvrstila nekam med drozge. Kasnejše opazovanje je determinacijo potrdilo, saj sva videla tudi črno »črko T« v sicer belem repnem perju, črno masko, torej sva opazovala samca motno rumeno bele barve na zgornjem delu telesa. Ptica je v celoti delovala zelo elegantno v letu in po najinem mnenju je bila nekoliko večja od navadnih kupčarjev, ki sva jih vajena.

Pri španskem kupčarju ločimo dve podvrsti, nominantno *hispanica*, ki naseljuje zahodno Sredozemlje, in podvrsto *melanoleuca* iz vzhodnega Sredozemlja. Obe podvrsti se pojavljata v dveh morfoloških oblikah, in sicer s črnim grlom ali brez. Delež obeh oblik v populaciji je odvisen od geografskih razmer, navadno pa je za obe obliki približno enak. Najzanesljivejše lahko podvrsti ločimo po barvi perja, podvrsta *melano-*

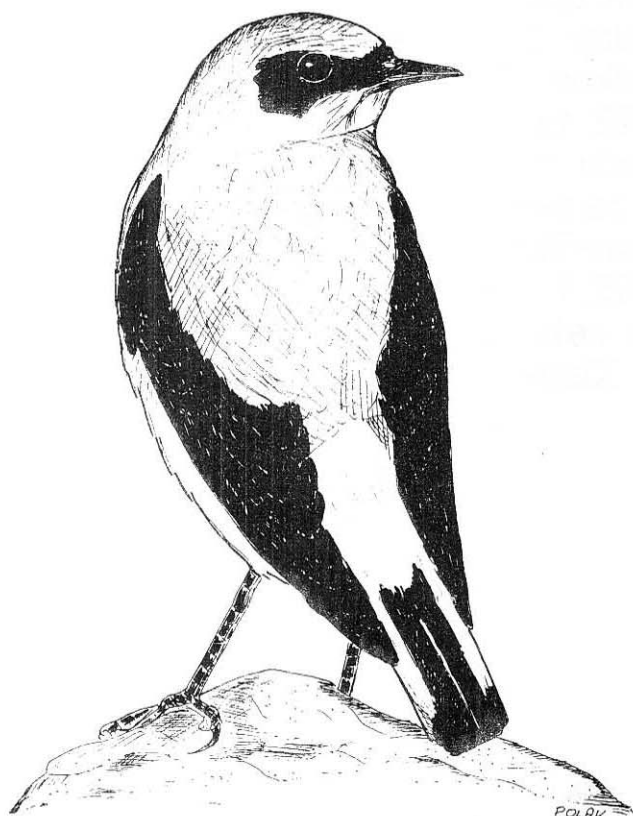
leuca je bolj bleda, motno rumena ali motno rumeno bela (Cramp 1988).

Od navadnega kupčarja ločimo španskega po barvi zgornjih delov, ki niso nikoli prevladujoče sivi, in po črnini v repu, ki ni enakomerno ravna, ampak na zunanji strani sega zelo visoko, na tretjem in četrtem repnem peresu pa je zelo malo. Tako črni T v repu večkrat ni dobro viden. Med literaturo omenjam tudi nekatere pregledne članke o opredeljevanju kupčarjev, saj je za določevanje samic potrebno več znanja (Clement, Harris 1987; Koenigstedt in dr. 1992).

Najinega kupčarja sva tako določila kot *Oenanthe hispanica melano-leuca*, opazovani kupčar ni imel črnega grla. To, da se nama je kupčar zdel večji od navadnega, pripisujeva elegantnejši zgradbi in daljšemu repu, kar je omenjeno tudi v literaturi (Cramp 1988).

STATUS V SLOVENIJI

O trenutnem statusu v Sloveniji je kaj malo znanega. Gregori in Krečič (1979)

ga omenjata kot gnezdilca primorskih predelov. Gnezditve v novejšem času ni bila potrjena, za obdobje zadnjih 50 let so dokumentirani vsega trije podatki (Komisija za redkosti): Markovci 11. 9. 1981 (Štumberger 1992), Sečoveljske soline 24. 8. 1982 in Škocjanski zatok 10. 4. 1983 (Škornik in dr. 1990). Zaradi narave vira pa zadnji opažanja nista dodatno dokumentirani. Španski kupčar spada po arealu med pričakovane stalne gnezdilce Slovenije, zato ob tej priložnosti prosim vse, ki hranijo še neobjavljene podatke, da jih objavijo in dokumentirajo ter tako pomagajo odstreti tančico s te za nas skrivnostne vrste.

LITERATURA

CRAMP, S. (ed.) (1988): The birds of the Western Palearctic, Vol. V, pp. str. 806

CLEMENT, P., A HARRIS (1987): Field identification of West Palearctic wheatears; Part 2. – British Birds 80 (5): 187

GREGORI, J., I. KREČIČ (1979): Naši ptiči, Državna založba Slovenije, Ljubljana, str. 257

KOENIGSTEDT, D. G. W., D. ROBEL, P. H. BARTHEL (1992): Die Bestimmung des Isabellsteinschmätzers *Oenanthe isabellina*. – Limicola 6 (1): 3

KOMISIJA ZA REDKOSTI (1989): Seznam dose-daj ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst. Acrocephalus 10 (41–42): 75

ŠKORNIK, I., T. MAKOVEC, M. MIKLAVEC (1990): Favniški pregled ptic slovenske obale. – Varstvo narave 16: 49

ŠTUMBERGER, B. (1992): Španski kupčar *Oenanthe hispanica*. Acrocephalus 54: 157

POVZETEK

Dne 5. aprila 1992 je bil pri cerkvi v vasi Gorenje jezero ob Cerkniškem jezeru opazovan samec španskega kupčarja *Oenanthe hispanica*. Čeprav velja ta vrsta po starejših virih za gnezdilca Slovenije, o gnezditvi v novejšem času ni nikakršnih podatkov. Nič kaj boljše ni iz obdobja

preleta, saj so za obdobje zadnjih petdesetih let znani le trije podatki (1981, 1982, 1983).

SUMMARY

On April 5th, 1992 a male Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica* was being watched by the village church at Gorenje jezero near Lake Cerknica. In spite of the fact that according to some older sources this species is considered a

breeder of Slovenia, no data is available about its breeding in our country in recent times. Almost the same, however, counts for the passage period, for only three reports (from 1981, 1982, 1983) have been received for the period of the last 50 years.

Primož Kmecl, Karin Rižner, Riharjeva 28, 61111 Ljubljana

Prlivka *Burhinus oedicnemus* na avstrijskem Štajerskem

Stone Curlew *Burhinus oedicnemus* in Austrian Styria

Johann BRANDNER

Prlivka *Burhinus oedicnemus* ima kot gnezdilka kamnitih in peščenih prebivališč danes na avstrijskem Štajerskem status nekdanje gnezdilke in redkega preletnika.

Washington (1883) poroča o rednih gnezditvah na peščinah (imenovali so jih 'gries') na Muri pri Wildonu (okraj Leibnitz/Lipnica), Worafka (1888) pa omenja gnezditev pri Liebenauu (Graz). Hable (1967, 1975) je zvedel za vsakoletno gnezditev v letih 1963 do 1966 na vojaškem poligonu letališča Graz-Thalerhof. Po letu 1966 pa ni bilo za Štajersko nobenega gnezditvenega poročila več. Namigi o možnosti gnezdenja na intenzivno obdelanih površinah pri Kalsdorfu, južno od Gradca, v letih 1985 in 1986 (Fleischhacker ustno) dozdej niso bili potrjeni.

V obdobju od 1841 do 1919 je na področju Mariahofa (okraj Murau) prlivka veljala za rednega preletnika (Hanf 1883, 1884, Noggler 1919, Schaffer 1904). Opazovane so bile jate do 20 osebkov, 24. 4. 1907 pa v mrzlem in

deževnem vremenu 39 osebkov. Kopicenje podatkov na tem področju je treba pripisati rednemu opazovanju. Hopflinger še leta 1958 omenja prlivko kot rednega preletnika v dolini Enna, Czikeli (1983) pa opazovanje z verjetnim opisom iz pomladi 1977. Iz drugih delov dežele je na voljo bolj malo podatkov. Samwald (1973) je 14. junija 1972 opazoval osebek v Grosswilferdorfu v vzhodni Štajerski. Stani (1977) je na nekdanjem gnezdišču na letališču Graz-Thalerhof opazoval prlivko 8. 9. 1976, 1. 5. 1986 pa sta bili dve opazovani na neki ledini blizu letališča (Brunner in Klade). Leta 1982 je Gepp poročal

